

Dyretilskud og sandheden omkring det statslige dobbeltspil og omsorgssvigt i bevarelsen af gamle husdyrracer



Blandt de særligt hårdt ramte bevaringsavlere er de, der har ønsket at opretholde de gamle malkeracer, som aktive malkeracer. Dette er fagligt set det absolut vigtigste, hvis racerne skal bevare deres oprindelige egenskaber. Her Niels Kristen Stokholm, Thorshøjgaard ved Dronningmølle, med sin dejlige besætning af autentisk Rød Dansk Malkerace (arkivfoto: Stig Benzon).

I et kvart århundrede har foreningen "Gamle Danske Husdyrracer", GDH, kæmpet forgæves for ordentlige statslige rammevilkår for bevarelsen af gamle danske husdyrracer. Det er den nedslående konklusion, vi må drage, nu hvor en række af de vigtigste bevaringsprojekter i Danmark er lukningstruede på grund af mange års statsligt omsorgssvigt over for gamle danske husdyrracer og deres ejere. Alt i alt er det produktionsøkonomiske grundlag for opretholdelsen af de gamle nationale racer år for år undermineret, og ejerne af nogle af de vigtigste besætninger er bragt til tiggerstaven! Dette til trods for, at den danske stat har tilsluttet sig en række internationale konventioner på området bl.a. "DEN GLOBALE HANDLINGSPLAN FOR HUSDYRGENETISKE RESSOURCER og INTERLAKEN-DEKLARATIONEN", underskrevet af fhv. fødevareminister Eva Kjer Hansen.

GDH skal til almen orientering omkring dette samfundsnyttige initiativ - der bl.a. tæller genbevarende, miljømæssige, fødevaremæssige og kulturhistoriske perspektiver – hermed fremlægge vores dokumentation for Fødevareministeriets enorme dobbeltspil og udsultningsproces. På den internationale scene skal Danmark tydeligvis fremstå som en seriøs og ansvarsfuld nation på bevaringsområdet, men i praksis misrøgter det ansvarlige Fødevareministerium den danske bevaringssag vedr. gamle danske husdyrracer. Avlere af samme ved i dag ikke mere, hvordan de skal skaffe sig midler til dækning af mankoen i driftsregnskaberne med de helt utilstrækkelige dyretilskud, som staten har lagt sig fast på.

Af det følgende fremgår, at staten spiser avlerne af med fuldstændig symbolske støttebeløb, samtidig med at avlere af gamle danske husdyrracer kontraktligt bindes på hænder og føder i mangeårige samarbejdsaftaler i forbindelse med afgivelse af genetisk materiale til rene spotpriser - i forhold til markedet for moderne husdyrracer: Til opbygning af den statslige genbank, som i høj grad er tænkt som genetisk reservedelslager for det store moderne landbrugserhverv i Danmark. I den almennyttige opgave: Bevaringsavl, udnyttes idealistiske bevaringsavlere i dagens Danmark simpelthen groft af staten. EU's notificerede dyretilskud er glemt og gemt længst muligt af vejen.

Et overordnet blik over notifikations sagen i EU med udvalgte vigtige uddrag:

EU-KOMMISSIONEN godkender den danske dyretilskudsordning - i skrivelse til daværende udenrigsminister Kristian Jensen, Bruxelles d. 16. 11. 2015 - Fødevareministeriet. Kommissionen henholder sig til en skrivelse af 5. maj 2015 fra ministeriet, hvor det i indledningen klart fremgår, at:

"Formålet med den af de danske myndigheder anmeldte ordning er at bevare gamle danske husdyrracer, som er i fare for at gå tabt for landbruget. Ordningen skal således fremme landbrugsmetoder, som bidrager til at opfylde miljøpolitiske mål i relation til genoprettelse, bevarelse og fremme af den biologiske mangfoldighed."

De flotte ord er underskrevet af daværende udenrigsminister Kristian Jensen, 2. oktober 2015.

Herefter følger en formålsbeskrivelse med støtteordningen, efter oplæg fra NaturErhvervstyrelsen (i dag Landbrugsstyrelsen) under Fødevareministeriet (11):

Beskrivelse af støtteordningen

"Formålet med denne støtteordning er at sikre bevaringen af gamle danske husdyrracer, der er udryddelsestruede, fordi de ikke længere anvendes i produktionslandbrug. Der fokuseres især på disse

racers kulturelle og historiske betydning, men der er også en interesse i at bevare dem som produktionsdyr, fordi de rummer kombinationer af arvelige genetiske egenskaber, der er gået tabt i de moderne racer.”

Endvidere (12):

”I bevaringsarbejdet satses der hovedsagelig på at bevare levedygtige populationer af disse racer. Danmark stiller mod - for de 13 gamle danske husdyrracer inden for fem dyrearter (heste, kvæg, får, geder og svin) - at opnå de mindste populationsstørrelser, der er anbefalet i Interlaken-deklarationen, som blev vedtaget inden for rammerne af FAO’s Globale Handlingsplan for Forvaltning af Husdyrgenetiske Ressourcer. Populationer på under 1.000 hundyr og 20 handyr betragtes som enten truede eller udryddelsestruede.”

Og så det helt centrale i sagen, hvor staten i praksis - i forhold til EU notifikationen - unddrager sig betaling til avlerne, i forhold til de dyretilskud, som Fødevarerministeriet vel at bemærke selv har argumenteret for nødvendigheden af en godkendelse af! (26):

”Dyretilskuddet ydes som kompensation for de ekstraomkostninger og de indkomsttab, sammenholdt med et normalt husdyrhold, der følger af at holde truede racer. Transaktionsomkostninger dækkes ikke. Beregningerne af støtteberettigede omkostninger og maksimale støttebeløb er foretaget på basis af tal og data indsamlet i 2015 af Det Natur- og Biovidenskabelige Fakultet på Københavns Universitet. Dataene stammer hovedsagelig fra Seges’ beregninger og publikationen ”Danske Husdyrgenetiske Ressourcer”. Beregningsmetoderne er forskellige for de forskellige racer på grund af forskellige produktionsøkonomiske parametre og disponible statistikker.” [Understregningerne er mine! Undertegnede]

Hvad angår sidstnævnte citat kan der tilføjes, at der med hensyn til de gamle malkekvægracer tilgik Københavns Universitet ikke valide/ikke repræsentative ydelsestal for de aktuelle bevaringsdyr, som avlerne aktuelt lå inde med. EU krævede i sagens natur et fuldt og reelt oplyst grundlag at vurdere ud fra! Havde Københavns Universitet modtaget valide ydelsestal for de gamle kvægracers aktuelle ydelser, så ville det aktuelle tilskud til malkekvæg i EU-notificeringen formodentlig være beregnet til væsentlig højere økonomiske kompensationer til de mælkeproducerende bevaringsavlere, end de blev det!

Der findes tillige et skema (pkt. 32), hvor de forskellige dyreracer er opstillet med de dyretilskud, som i en årrække har været gældende, og de dyretilskud, som Fødevarerministeriet angiveligt ønskede at forhøje dem til. Der er der flere steder en bemærkelsesværdig difference, der illustrerer den håbløse økonomiske situation, bevaringsavlere har stået i, og stadig står i, fordi ministeriet her tre år efter notifikationen stadig ikke udbetaler de notificerede og nødvendige beløb!

Vi har her valgt at bringe Københavns Universitets tal, og for overskuelighedens skyld har vi tilladt os ud fra resultaterne at udregne differencerne pr. dyr for hver enkelt race. Også selvom beløbene for kvægracerne er udregnet til at være for små. Se tabellen i ”Store økonomiske tab for bevaringsavlere af truede danske husdyrracer”:

[Avlernes tab](#)

<http://www.gamle-husdyrracer.dk/nyheder/265-store-okonomiske-tab-for-bevaringsavlere-af-truede-danske-husdyrracer>

Fødevareministeriet fremsætter i oplægget til notificeringen i EU (stk. 34) grundene til, at man i Danmark har behov for ekstra store støttebeløb i forhold til en række andre EU lande. Grunde, som er så relevante, at EU fuldstændig har taget dem til efterretning!

”De danske myndigheder har begrundet nødvendigheden af højere støttebeløb med den store indtjeningsforskel, der er mellem at holde moderne produktive racer og truede gamle danske racer. De relativt høje omkostninger inden for dansk landbrug modsvarer af højere udbytter og ydelser, og derfor vil driftstabene for de lavere ydende racer være særligt stort. For at virkeliggøre målet med den anmeldte ordning og sikre et tilstrækkeligt stort antal dyr af hver af de truede racer er det derfor nødvendigt at forhøje støttebeløbet for at give incitament til at holde sådanne racer.”

Konklusionen er, at man i Fødevareministeriet er fuldt ud vidende om, hvad der skal til for at opretholde og opformere de udryddelsestruede restbestande af gamle husdyrracer. Dette til trods fortsætter ministeriet med de gamle symbolske dyretilskud. Samtidig forties realiteterne om, at dyretilskuddene er symbolske i forhold til eksperternes udregninger på Københavns Universitet, og i forhold til de dyretilskud, som ministeriet selv har fået notificeret i EU. Det er i hvert fald det indtryk man får, når man studerer Landbrugsstyrelsens hjemmeside om dyretilskud.

I takt med, at de professionelle landmænd i bevaringsarbejdet forsvinder - på grund af de urimeligt dårlige rammebetingelser - bliver af-professionaliseringen af bevaringsarbejdet mere og mere udpræget, og åbenlys. En betragtelig del af de fødevareministerielle støtte kroner går da også til underholdende og socialt orienterede arrangementer, som historiske dyrskuer rundt om på vore museer etc.. Spørgsmålet er dog ret beset, om den slags aktiviteter i stedet fremover bør dækkes på Kulturministeriets konto, så Fødevareministeriet omsider kan koncentrere kræfterne og ressourcerne om den egentlige fagligt orienterede bevaringsopgave: En ny strategi, hvor bevaringsavlerne behandles som vigtige samarbejdspartnere, der ikke klædes af til skindet?

Sluttelig skal vi understrege vigtigheden af bevaringsarbejdet ved at berette om, at Aalborg Universitet er på vej med opsigtsvækkende resultater på baggrund af omfattende gentests. De viser angiveligt, at de små restbestande af gamle danske husdyrracer besidder langt mere genetisk diversitet end de transnationale moderne produktionsracer, der tæller adskillige millioner eksemplarer. De gamle husdyrracer besidder bl.a. en lang række af de vitale egenskaber, der mistes i den moderne landbrugsproduktion med de topdyndede transnationale racer. Egenskaber hos gamle husdyrracer, der bliver brugt for i fremtiden, hvis vi får bevaret dyrene med de nærmere bestemte unikke egenskaber - på en anstændig og professionel måde! Egenskaber, der tillige er relevante i forhold til opfyldelse af fhv. udenrigsminister Kristian Jensens flotte og meget rammende ord i indledningen til den danske notifikationssag i EU om, at ***”ordningen skal således fremme landbrugsmetoder, som bidrager til at opfylde miljøpolitiske mål i relation til genoprettelse, bevarelse og fremme af den biologiske mangfoldighed.”***

Læs evt. hele eller udvalgte dele af notifikationssagen i EU hér:

[Notifcation Bruxelles.pdf](#)

Endvidere forarbejdet til notifikations sagen – IFRO Udredning - ”Opdateret beregning af støttesats for dyretilskud til bevaring af truede racer” ved Jakob Vesterlund Olsen, INSTITUT FOR FØDEVARE- OG RESSOURCEØKONOMI, Københavns Universitet, [hér](#)

https://curis.ku.dk/ws/files/150335678/IFRO_Udredning_2015_44.pdf

På vegne af Foreningen Gamle Danske Husdyrracer

Hans Nebel, formand

www.gamle-husdyrracer.dk